

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 02
Rotel 020101

DOM
2011-12-19
Stockholm

Mål nr
T 10598-10

Sid. 1 (11)

KÄRANDE

JSC Sterlitamak Machine-Tool Enterprise
37 Elevatonaya Str.
Sterlitamak, 453103
Republic of Bashkortostan
Ryssland

Ombud: Advokaten Olof Thorsell
Advokatfirman Lindahl KB
Box 11911
404 39 Göteborg

SVARANDE

Groupe d'Investissement Financier S.A.
Avenue Mercator 3A
1300 Wavre
Belgien

Ombud: Advokaten John Kadelburger
Engelbrektsgatan 9-11
114 32 Stockholm

SAKEN

Klander av skiljedom

KLANDRAD SKILJEDOM

Skiljedom meddelad i Stockholm den 24 september 2010 i Stockholms
Handelskammarens Skiljedomsinstituts mål nr V 173/2009, se bilaga A

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten avslår käromålet.
2. Hovrätten förpliktar JSC Sterlitamak Machine-Tool Enterprise att ersätta Groupe d'Investissement Financier S.A. för dess rättegångskostnad i hovrätten med 185 000 kr, avseende ombudsarvode inklusive kostnader och utlägg, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.

Dok.Id 976428

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 2	08-561 670 00	08-561 675 09	måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 675 00		09:00-15:00
		E-post: svea.avd2@dom.se		
		www.svea.se		

BAKGRUND

JSC Sterlitamak Machine-Tool Enterprise (Sterlitamak) och Groupe d'Investissement Financier S.A. (GIF) ingick den 14 augusti 2007 ett avtal (köpeavtalet) enligt vilket Sterlitamak av GIF köpte fyra kompressorer av modell "SCK 101" (SCK-kompressorererna), för totalt 104 800 euro, och två kompressorer av modell "ALLEGRO 210" (Allegro-kompressorererna), för totalt 135 800 euro. Av köpeavtalet följde även att Sterlitamak skulle betala 9 400 euro till GIF avseende kostnad för packning av kompressorererna. Den sammantagna kontraktssumman uppgick alltså till 250 000 euro (104 800 + 135 800 + 9 400 euro).

Köpeavtalet slöts genom att företrädare för parterna undertecknande ett kontrakt på engelska och ryska som i dess engelska lydelse är rubricerat "CONTRACT No.33-07/67-imp." (köpekontraktet). Av köpekontraktet framgår dels att Sterlitamak skulle betala hela kontraktssumman till GIF i förskott senast den 17 augusti 2007, dels att GIF skulle leverera såväl SCK-kompressorererna som Allegro-kompressorererna till Sterlitamak under december 2007. Av punkten 10 i köpekontraktet framgår att det gäller till utgången av december 2007.

Vidare innehåller köpekontraktet i punkten 8 en skiljeklausul (skiljeklausulen). Enligt skiljeklausulen ska "[a]ll disputes and differences which may arise from the present Contract or in connection with the same Contract" lösas i första hand genom överenskommelse mellan parterna och i andra hand genom skiljeförfarande.

Efter att köpeavtalet hade slutits och Sterlitamak hade betalat kontraktssumman till GIF angav GIF att det bedömdes att det inte skulle ha möjlighet att leverera samtliga beställda kompressorer i tid. Parterna förde därefter muntliga diskussioner, vilka ledde fram till att de kom överens om att GIF skulle betala tillbaka 145 200 euro, motsvarande den del av kontraktssumman som avsåg Allegro-kompressorererna och packning (135 800 + 9 400 euro), till Sterlitamak. GIF återbetalade 145 200 euro till Sterlitamak den 24 augusti 2007.

GIF levererade inte någon av de beställda kompressorerna under den i köpekontraktet angivna leveranstiden.

Sterlitamak påkallade den 25 september 2009 skiljeförfarande och yrkade bl.a. att skiljemannen skulle

- i) förklara att köpeavtalet kunde upphävas p.g.a. det brott mot köpeavtalet som Sterlitamak menade att GIF hade gjort sig skyldigt till,
- ii) förplikta GIF att till Sterlitamak återbetala 104 800 euro, motsvarande den del av kontraktsumman som GIF inte redan hade betalat tillbaka, samt
- iii) förplikta GIF att betala förseningsvite med visst belopp.

GIF bestred Sterlitamaks yrkande i nämnd del och yrkade för egen del bl.a. att skiljemannen skulle

- i) förklara att köpeavtalet fortfarande var verkställbart,
- ii) förplikta Sterlitamak att till GIF betala 145 200 euro, motsvarande den del av kontraktsumman som GIF hade återbetalat den 24 augusti 2007, samt
- iii) förplikta Sterlitamak att tillhandahålla transport av de beställda kompressorerna.

Sterlitamak bestred GIF:s yrkande i nämnd del.

I den nu klandrade skiljedomen lämnade skiljemannen nämnd del av Sterlitamaks talan utan bifall. När det gäller nämnd del av GIF:s talan angav skiljemannen i punkterna a) och b) i skiljedomens domslut

- a) att köpekontraktet fortfarande var verkställbart och

- b) att Sterlitamak omedelbart skulle betala 145 200 euro till GIF som inköpspris enligt köpekontraktet.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Sterlitamak har yrkat att hovrätten ska upphäva punkterna a) och b) i skiljedomens domslut.

GIF har bestritt käromålet.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

GRUNDER M.M. I HOVRÄTTEN

Sterlitamak

Skiljedomens omfattas inte av ett giltigt skiljeavtal mellan parterna. Vidare överskred skiljemannen sitt uppdrag. Slutligen förekom det under skiljeförfarandet utan Sterlitamaks vållande handläggningsfel, vilka var för sig eller sammantagna sannolikt invercade på utgången i en för Sterlitamak negativ riktning.

Till utveckling av sin talan har Sterlitamak angett bl.a. följande.

Skiljemannen betraktade den överenskommelse som medförde att GIF den 24 augusti 2007 återbetalade en del av förskottsbetalningen som ett finansiellt sidoarrangemang till köpeavtalet och inte som en ändring av avtalet. Det finansiella sidoarrangemanget utgjorde, enligt skiljemannens i och för sig felaktiga synsätt, ett nytt och i förhållande till köpeavtalet fristående avtal mellan parterna. Skiljemannen fastställde genom tolkning av överenskommelsen rättsföljder som inte framgår av köpekontraktet. Med skiljemannens tolkning av överenskommelsen som ett nytt avtal omfattas den inte av skiljeklausulen.

Eftersom det nya avtalet inte omfattas av skiljeklausulen saknade skiljemannen behörighet att i skiljeförfarandet tolka och tillämpa det nya avtalet. Skiljemannen överskred på så sätt sitt uppdrag dels när han förklarade köpeavtalet suspenderat med hänvisning till det nya avtalet, dels när han gav det nya avtalet den innebörden att GIF ensidigt hade rätt att bestämma när Sterlitamak skulle betala återstående 145 200 euro till GIF och därmed upphäva suspensionen av köpeavtalet. Vidare överskred skiljemannen sin behörighet när han med stöd av det nya avtalet förpliktade Sterlitamak att utge betalning till GIF medan GIF inte förpliktades att leverera kompressorerna.

GIF yrkade under skiljeförfarandet bl.a. att Sterlitamak skulle förpliktas att betala 145 200 euro. Genom att i sitt domslut lägga till att Sterlitamak omedelbart ("immediately") skulle betala nämnda belopp till GIF gick skiljemannen i den delen utanför GIF:s yrkande.

Vidare yrkade GIF att Sterlitamak skulle förpliktas att tillhandahålla transport av de beställda kompressorerna. Skiljemannen underlät dock att förplikta Sterlitamak att tillhandahålla transport. Inte heller gjorde skiljemannen något uttalande om när leverans skulle ske eller hur länge köpeavtalet skulle vara giltigt. Sterlitamak berövades därigenom möjligheten att säkerställa att GIF levererar kompressorerna när Sterlitamak har betalat det nämnda beloppet.

Därtill kommer att ingen av parterna yrkade att skiljemannen skulle fastställa vare sig att deras muntliga överenskommelse efter att köpeavtalet hade ingåtts skulle innebära att köpeavtalet suspenderades, att GIF hade en ensidig rätt att häva suspensionen genom att kräva betalning från Sterlitamak eller att köpeavtalet ska anses verkställbart när en sådan suspension hävts. Inte heller köpekontraktet ger stöd för sådana slutsatser. Skiljemannen har därmed även genom sina uttalanden i dessa delar överskridit sin behörighet.

Skiljemannen angav i sitt domslut att köpekontraktet var verkställbart ("enforceable"). Skiljemannen förpliktade dock inte GIF att leverera kompressorerna till Sterlitamak. Vidare angav skiljemannen inte när leverans skulle ske eller hur länge köpekontraktet skulle anses vara giltigt med motiveringen att det vid tidpunkten för skiljedomen var

för tidigt att uttala sig angående detaljerna kring uppfyllandet av leveransvillkoren. På grund av att relevant information på så sätt saknas i domslutet är det inte möjligt att utläsa skiljedomens rättsföljder. Skiljedomen är därför inte verkställbar.

Skiljemannen angav först i skiljedomen att han ansåg att parterna hade ingått det nya avtal som han lade till grund för den fortsatta bedömningen. Sterlitamak gavs därmed inte tillfälle att utföra sin talan under skiljeförfarandet.

GIF

Det bestrids att skiljedomen inte omfattas av ett giltigt skiljeavtal mellan parterna, att skiljemannen överskred sitt uppdrag och att det förekom fel under handläggningen. Om hovrätten skulle finna att det förekom handläggningsfel under skiljeförfarandet, så orsakades felet eller felen av Sterlitamak. I vart fall påverkade inte något handläggningsfel utgången i en för Sterlitamak negativ riktning. Under alla förhållanden har Sterlitamak genom att avstå från att göra gällande de nu åberopade omständigheterna under skiljeförfarandet förlorat sin rätt att åberopa dessa.

Till utveckling av sin talan har GIF angett bl.a. följande.

Skiljeklausulen omfattar alla tvister som har samband med köpekontraktet. Av punkten 10 i köpekontraktet, vilken skiljemannen hänvisade till i sina domskäl, framgår att GIF hade rätt att suspendera fullgörelsen av sina förpliktelser, om Sterlitamak inte uppfyllde sina förpliktelser. Vidare angav skiljemannen att GIF:s återbetalning av Sterlitamaks förskottsbetalning var "clearly tied to" köpekontraktet. Något nytt avtal lades inte till grund för skiljemannens bedömning. Vidare gäller enligt köpekontraktet att samtliga ändringar av köpeavtalet kräver skriftlig form. Något skriftligt avtal om ändring av köpeavtalet har inte träffats, vilket framgår av skiljedomen. Skiljedomen och samtliga frågor som avgjordes genom denna omfattas alltså av skiljeklausulen.

Skiljemannen gick inte utöver GIF:s yrkande. Punkten a) i skiljedomens domslut motsvarar helt GIF:s yrkande i den delen. När det gäller punkten b) i skiljedomens domslut hade Sterlitamak haft att omedelbart ("immediately") betala det aktuella beloppet oav-

sett om skiljemannen hade angett detta uttryckligen eller inte. Vidare har skiljemannen genom att inte uttala sig i domslutet angående transport av kompressorerna snarare lämnat viss del av GIF:s talan utan bifall än gått utöver GIF:s yrkande. Att skiljemannen inte angav vare sig när leverans skulle ske eller hur länge köpeavtalet skulle vara giltigt innebär inget uppdragsöverskridande; ett uppdragsöverskridande hade däremot förelegat om skiljemannen hade uttalat sig i de delarna. Vad beträffar skiljedomens domskäl var skiljemannen tvungen att göra de bedömningar som framgår av dessa. Det sätt på vilket skiljemannen valde att bedöma ett visst sakförhållande kan inte angripas med en klandertalan. Skiljemannen har alltså inte överskridit sitt uppdrag i någon del.

Det är uppenbart att skiljedomens gård att verkställa. GIF:s yrkande i den del som motsvarar punkten a) i skiljedomens domslut utgjorde en talan om fastställelse av att köpekontraktet var verkställbart i den mening att parternas rättigheter och skyldigheter enligt köpekontraktet kunde göras gällande. GIF:s yrkande i den del som motsvarar punkten b) i skiljedomens domslut var en talan om fullgörande av viss betalningsförpliktelse. Att varken tidpunkten för leverans eller köpeavtalets giltighet i tiden preciseras i domslutet utgör inte hinder mot verkställighet. Skiljemannen var förhindrad att gå utöver parternas yrkanden.

Det bestrids att Sterlitamak inte hade möjlighet att utföra sin talan. Det var inte på grund av något nytt avtal utan med stöd av tolkning av de i köpekontraktet angivna villkoren som skiljemannen förpliktade Sterlitamak att betala visst belopp till GIF. Sterlitamak hade möjligheter att bemöta det som gjordes gällande av GIF i aktuell del.

Sterlitamak har genom sitt sätt att föra sin talan under skiljeförfarandet själv orsakat eventuella handläggningsfel.

Skiljemannens bedömning har styrts av parternas yrkanden och åberopanden under skiljeförfarandet. Sterlitamak har inte rätt att nu åberopa omständigheter som det hade kunnat – men avstod från att – åberopa under skiljeförfarandet.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen

Parterna har åberopat viss skriftlig bevisning.

Hovrätten har med stöd av 42 kap. 18 § första stycket 5 rättegångsbalken och 53 kap. 1 § samma balk avgjort målet utan huvudförhandling.

Hovrättens bedömning

Omfattas skiljedomen av ett giltigt skiljeavtal mellan parterna?

Det aktuella skiljeavtalet kommer till uttryck i skiljeklausulen i köpekontraktet. Enligt skiljeklausulen ska, som nämnts under rubriken "BAKGRUND" ovan, alla tvister som uppstår på grund av köpekontraktet eller annars står i samband med detsamma avgöras genom skiljeförfarande, om parterna inte lyckas träffa en uppgörelse. Den fråga som hovrätten har att ta ställning till i denna del är alltså om någon av punkterna a) eller b) i skiljedomens domslut avser någonting annat än tvistiga frågor på grund av köpekontraktet eller som annars har samband med detta.

När det först gäller GIF:s yrkande i den del som motsvarar punkten a) i skiljedomens domslut framgår redan av yrkandets och domslutets ordalydelse att talan avser köpekontraktets verkställbarhet. Punkten a) i skiljedomens domslut omfattas alltså av skiljeklausulen.

När det sedan gäller punkten b) i skiljedomens domslut konstaterade skiljemannen i sina domskäl att parterna hade olika uppfattning i frågan om den överenskommelse som föranledde GIF:s återbetalning den 24 augusti 2007 utgjorde antingen ett avtal om ändring av villkoren i köpekontraktet eller ett separat avtal. Skiljemannen angav där efter att han ansåg att de befintliga villkoren i köpekontraktet ("the existing terms of their agreement") borde tillämpas avseende återbetalningen. Skiljemannen konstaterade vidare att det i punkten 10 i köpekontraktet anges att GIF har rätt att skjuta upp

fullgörelsen ("the right to suspend the fulfilment") av sina förpliktelser enligt köpekontraktet – i detta fall skyldigheten att leverera kompressorerna – för det fall Sterlitamak inte förmår fullgöra betalningsvillkoren enligt köpekontraktet ("fails to fulfil the payment terms"). En följd av den bestämmelsen är, enligt skiljemannen, att GIF:s dröjsmål med leverans av kompressorerna inte utgör ett brott mot köpeavtalet. Vidare angav skiljemannen att GIF:s återbetalning den 24 augusti 2007, som enligt honom har tydlig anknytning till ("is clearly tied to") köpekontraktet, medförde att tidpunkten för leverans och köpekontraktets sista giltighetsdag sköts upp. Av det sagda framgår att skiljemannen betraktade återbetalningen på sådant sätt att Sterlitamak efter återbetalningen ansågs vara i dröjsmål med förskottsbetalning av 145 200 euro, dvs. det belopp som hade återbetalats, avseende Allegro-kompressorerna och packning samt att punkten b) i skiljedomens domslut är en förpliktelse för Sterlitamak att på nytt utge beloppet som förskottsbetalning enligt köpekontraktet. Även punkten b) i skiljedomens domslut omfattas alltså av skiljeklausulen.

Överskred skiljemannen sitt uppdrag?

Som framgår av den ovan gjorda prövningen anser hovrätten att skiljemannen inte lade något från villkoren i köpekontraktet fristående avtal till grund för sin bedömning.

Vad särskilt gäller förpliktelsen i punkten b) i skiljedomens domslut konstaterar hovrätten att Sterlitamak skulle ha haft att betala beloppet omedelbart även om skiljemannen inte hade angett detta uttryckligen. Skiljemannen överskred därför inte sitt uppdrag genom att ange att betalning skulle ske omedelbart ("immediately").

Hovrätten anser att det inte heller har framkommit att skiljemannen överskred sitt uppdrag på något annat sätt.

Förekom handläggningsfel under skiljeförfarandet?

När det gäller skiljedomens verkställbarhet kan först konstateras att punkten a) i skiljedomens domslut motsvarar ett av GIF framställt yrkande om fastställelse av att köpekontraktet är verkställbart. Hovrätten anser att domslutet i denna del bör förstås på det

sättet att köpekontraktet fortfarande gäller mellan parterna. Punkten b) i samma domslut motsvarar ett av GIF framställt yrkande om att Sterlitamak ska förpliktas att betala 145 200 euro till GIF som förskottsbetalning enligt köpekontraktet.

I köpekontraktet anges dels att GIF skulle leverera kompressorerna senast i december 2007, dels att köpeavtalet upphörde att gälla vid samma månads utgång. Skiljedomen meddelades efter december 2007, dvs. när det inte längre var möjligt för GIF att leverera kompressorerna inom den i köpekontraktet angivna fristen. Vidare saknar skiljedomens domslut uppgift såväl om hur kompressorerna ska transporteras från GIF till Sterlitamak som om köpeavtalets giltighet i tiden. Att skiljedomen inte innehåller uppgift om när och hur leverans ska ske eller om köpeavtalets giltighet i tiden innebär dock inte att domen inte är verkställbar. I stället har parterna att avgöra de frågor som lämnas obesvarade i skiljedomen, t.ex. frågan om transport, genom tolkning av köpekontraktet.

En följd av att hovrätten anser att skiljemannen inte lade något annat avtal än köpeavtalet till grund för sin bedömning är att Sterlitamak får anses ha getts tillfälle att utföra sin talan under skiljeförfarandet.

Det har inte heller framkommit att något annat slags handläggningsfel begicks under skiljeförfarandet.

Sammanfattande slutsatser

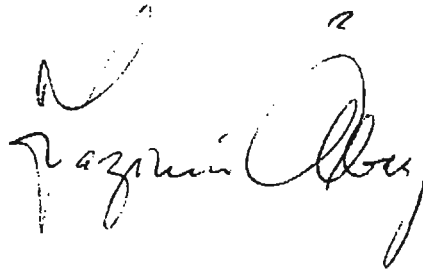
Hovrätten anser sammanfattningsvis att det inte har framkommit något skäl för upphävande av någon av de delar av skiljedomen som är föremål för klandertalan. Käromålet ska alltså avslås.

Denna bedömning innebär att det saknas anledning för hovrätten att pröva om Sterlitamak under skiljeförfarandet avstod från att göra gällande de omständigheter som Sterlitamak nu har lagt till grund för klandertalan.

Rättegångskostnader

Vid angiven utgång ska Sterlitamak förpliktas att ersätta GIF för dess rättegångskostnad i hovrätten. Yrkat belopp är skäligt.

Hovrättens dom får enligt 43 § andra stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande inte överklagas.

Kazimir Åberg

Ulrika Stenbeck

Elisabeth Hovmöller

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Kazimir Åberg, referent, och Ulrika Stenbeck Gustavson samt tf. hovrättsassessorn Elisabeth Hovmöller. Enhälligt.